

[K] **JAZZSAXOFONIST YURI HONING MAAKT ZIJN EIGEN TRADITIES**

In een New Yorks café zit de Nederlandse jazzsaxofonist Yuri Honing aan een tafel met drie wereldberoemde Amerikaanse collega's: pianist Herbie Hancock, saxofonist Wayne Shorter en drummer Tony Williams, alle drie voormalig lid van Miles Davis' roemruchte tweede kwintet. Ze luisteren naar de muziek. De cd die wordt gespeeld is *A Matter of Conviction*, de debuutplaat van het Yuri Honing Trio. "This is you Wayne", zegt Tony Williams op zeker moment, "but I don't know this record."

Het is een veelzeggende anekdote, want het is niet toevallig dat de dit jaar met Nederlands meest prestigieuze jazzprijs onderscheiden Yuri Honing daar omgeven door vermaarde musici zit. "Een kwestie van overtuiging", heet zijn debuut in vertaling en aan vastberadenheid en zelfvertrouwen

Yuri Honing, Foto Henry Krul.

lijkt het de nieuwste laureaat van de VPRO/Boy Edgar Prijs vanaf het prilste begin inderdaad niet te ontbreken. Hij richt zich op de groten, meet zich aan internationale beroemdheden en niet aan lokale sterren.

Het is ook in een ander opzicht een veelbetekenende anekdote. Hoewel Williams' opmerking beslist als een compliment moet worden opgevat, drukt hij Honing toch met de neus op de feiten. *His own man*, zoals dat in jazzjargon wordt genoemd, is de tenoren sopraansaxofonist op zijn debuut nog niet. Met zijn derde cd slaat Honing daarom een opvallende, andere richting in, want *Star Tracks* uit 1996 bevat naast een compositie van bassist Tony Overwater en de standard 'Body and Soul' alleen maar jazz waaraan een bekende popsong ten grondslag ligt. In plaats van het klassieke jazzrepertoire, dat op zijn debuut met composities als 'Stella by Starlight', 'Blue Monk' en Sam Rivers' 'Beatrice' nog volop aandacht kreeg, speelt Honing met zijn trio nu nummers van onder meer Björk, The Police en de kort daarvoor doorgebroken punkgroep Green Day.

Met *Star Tracks* vindt Honing een ontsnappingsroute om onder het vaak ondraaglijk zware gewicht van de jazztraditie weg te geraken. Hij zal rond dezelfde tijd de baanbrekende pianist en voorvechter van de geïmproviseerde muziek Misha Mengelberg ontmoeten, die hem voorhoudt: "Je hebt je met veel studeren de jazztraditie eigen gemaakt. Nu moet je zorgen dat je daaruit weggkomt, dat je er niet in blijft hangen." Van blijven hangen is beslist geen sprake, bij veel van zijn volgende projecten kiest Honing voor een rigoureuze andere aanpak. Met Mengelberg maar ook met de beroemde Amerikaanse muzikanten Paul Bley, Charlie Haden en Paul Motian verkent hij de vrije jazz. Met de groep White House begeeft hij zich op het pad van de funky fusion en met zijn groep Wired Paradise op dat van de vuige rockjazz. Hij waagt zich aan een in alle opzichten gedurfde vertolking van Franz Schuberts *Winterreise*, is zonder voorbehoud romantisch op *Memory Lane* en pakt het groot aan op het treffend getitelde *Symphonic*. Met zijn dan al internationaal vermaarde trio onderzoekt hij na de pop de Arabische muziek op de cd *Orient Express*, waarop hij onder meer met de Libanese zangeres Rima Khcheich samenspeelt. Was Honing een popartiest geweest dan zou elke cd waarschijnlijk een conceptalbum zijn genoemd. In elk geval

betoont Honing zich in zijn meer dan twintig jaar omspannende carrière even kameleonisch als een van zijn grote voorbeelden, David Bowie. Met name deze grensoverschrijdende kwaliteit werd door de jury van de VPRO/Boy Edgar Prijs geroemd.

Terug naar het begin. In 1992 verschijnt Honings al gememoreerde debuut *A Matter of Conviction*. De cd wordt op het Art in Jazz-label uitgebracht in een box met vijf cd's waarin zich onder andere ook de debuten van trompettist Eric Vloeimans en pianist Michiel Borstlap bevinden. Daarmee meldde zich in Nederland een nieuwe generatie jazzmusici. Musici die, anders dan veel van hun directe voorgangers, jazz niet als een stammenstrijd zagen. Naar Oudhollands gebruik was de Nederlandse jazzscene verzuild geraakt met een Amsterdams kamp waartoe de vertegenwoordigers van de vrije jazz werden gerekend en aan de andere kant de muzikanten die veelal in het Gooi woonden en door hun Amsterdamse collega's als te glad en te commercieel werden beoordeeld. Omgekeerd werd de Amsterdammers ingewreven dat hun piep-piep-knor-muziek alleen dankzij subsidie levensvatbaar was terwijl de representanten van de zogeheten Hilversumjazz genoeg werk hadden om de eigen broek op te houden.

Bij hun afzonderlijke debuten was dat nog niet meteen evident, maar zowel Honing als zijn generatiegenoten Vloeimans, Borstlap en altsaxofonist Benjamin Herman zouden later hun aversie van muzikaal hokjesdenken in hun onderling zeer uiteenlopende projecten naar voren brengen. Stuk voor stuk zouden ze de samenwerking aangaan met muzikanten en producers uit diverse genres. Voor Honing is dat een logische stap. Hij komt uit een muzikaal nest waarin hij vooral met klassieke muziek in aanraking kwam, maar ook popmuziek heeft hem beslist beïnvloed. Artiesten als Radiohead, David Bowie en Iggy Pop sterkten hem in zijn geloof dat ook met compromisloze muziek een groot publiek te bereiken is. In de jazz zijn het vooral de vrijdenkers waaraan hij zich spiegelde en nog altijd spiegelt. Misha Mengelberg is al genoemd, maar vooral ook Herbie Hancock en Wayne Shorter zijn van onschatbare waarde geweest voor Honings muzikale ontwikkeling. Honing heeft meer dan één Shorter-compositie vertolkt en heeft bovendien met zijn groep White House een heus eerbetoon

gebracht aan de rockjazz waarin zowel Shorter als Hancock zich flink hebben doen gelden. Toch is het vooral hun mentaliteit die Honing het meest heeft gevoed. De durf om grenzen over te stappen en kritiek daarop te negeren. Steeds op zoek zijn naar iets nieuws, naar de muziek van nu.

Jazzmuzikanten worden dikwijls verdeeld in twee categorieën; de *feeders* en de *takers*. De eerste groep vernieuwt, de tweede groep speelt met de verworvenheden van de eerste, verwerkt deze en bouwt ze in het beste geval uit. Honing ziet zichzelf als vertegenwoordiger van de eerste groep en die mening wordt door menig journalist en zeker ook de jury van de VPRO/Boy Edgar Prijs gedeeld. Dat streven om steeds iets nieuws te doen, leidt volgens Honing overigens niet tot een incoherent oeuvre. "Daar zit heel duidelijk een rode draad in, namelijk ikzelf."

MISCHA ANDRIESEN

www.yurihoning.com, www.vprobayedgarprijs.nl.
Yuri Honing krijgt de VPRO / Boy Edgar Prijs op woensdag 16 mei 2012 uitgereikt in het Bimhuis in Amsterdam.